

ការប្រគល់មុខងារ

នៅក្នុងការគ្រប់គ្រងដីធ្លី និងធនធានធម្មជាតិ:

ជម្រើសពីរយៈពេលមធ្យមទៅវែង

ប្រែក វ៉ាន់ អាកត៍

ខែ វិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០១០

សេចក្តីសង្ខេប

មតិយោបល់ និងការវាយតម្លៃលេបស់អ្នកនិពន្ធ មិនចាំបាច់បញ្ចូលមតិយោបល់ និងការវាយតម្លៃលេបស់អ្នកបោះពុម្ពផ្សាយឡើយ។

មាតិកា

សេចក្តីផ្តើម	៣
សារៈ តា និងបញ្ហាចម្បង	៣
វិស័យសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងដីធ្លី និងធនធាននៅមូលដ្ឋាន	៧
ការចុះហត្ថលេខា និងប្រព័ន្ធព័ត៌មានដីធ្លី	៧
បទបញ្ញត្តិប្រើប្រាស់ដីធ្លី	៨
ការអភិវឌ្ឍដីធ្លី និងការផ្តល់សេវាដីធ្លី	១០
ការយកកាន់ដីធ្លី	១៣
ការដោះស្រាយ និងការសម្រុះសម្រួល	១៥
ការសំលឹងទៅមុខ	១៥

សេចក្តីផ្តើម

មុខងារមួយចំនួននៅក្នុង “វិស័យ” គ្រប់គ្រងដីធ្លី និងធនធានធម្មជាតិ អាចត្រូវប្រគល់ឱ្យក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់នៅក្នុងរយៈពេលខ្លី។ វាកាត់ពិន្ទុនិងមុខងារដែលមិនត្រូវបានផ្ទេរជាផ្លូវការដល់ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ ទោះជា ក្រុមប្រឹក្សាទាំងនេះកំពុងអនុវត្តមុខងារនេះរួចហើយ ក៏ដូចជាមុខងារជាសក្តានុពលនៅពេលអនាគតដែលត្រូវបានផ្តល់ជាអនុសាសន៍ដោយជំនាញការរបស់ក្រសួង និងជំនាញការតាមវិស័យ។ មុខងារទាំងនេះ ត្រូវបានសង្ខេបនៅក្នុងតារាងឧបសម្ព័ន្ធទី ១ ។

តើជម្រើសរយៈពេលវែងសម្រាប់មធ្យមការមានអ្វីខ្លះ? កំណត់បំណងសង្ខេបនេះ នឹងគូសបញ្ជាក់វិស័យ ជំនាញ ដែលការកែប្រែបន្ថែមឲ្យអាចធ្វើទៅបាន និងអ្វីដែលអាចជាលក្ខណៈនៃការកែប្រែ វិស័យនៃការកែប្រែការចុះហត្ថលេខា និងក៏មានដីធ្លី ការកំណត់បច្ចេកទេសប្រើប្រាស់ដីធ្លី ការអភិវឌ្ឍន៍ដីធ្លី ការយកកម្មវិធីដីធ្លី និងលក្ខណៈពិសេសស្រោច និងសម្រុះសម្រួលចំណីដីធ្លី។ ដើម្បីកំណត់លក្ខណៈនៃការកែប្រែ សេចក្តីសង្ខេបនេះ នឹងទាមទារឱ្យមានទិន្នន័យបន្ថែមទៀត ដើម្បីធានាថា អនុសាសន៍ផ្អែកលើទិន្នន័យ និងការយល់ដឹងរឹងមាំ។ វិស័យដែលបានលើកឡើងជាសំណូមពរ អាចធ្វើជាមូលដ្ឋានសម្រាប់ធ្វើការពិនិត្យមើលឡើងវិញឱ្យបានល្អិតល្អន់ និងទាន់ពេលវេលា។

សារៈ តា និងបញ្ហាចម្បង

នៅក្នុងសេចក្តីផ្តើមផ្នែកគោលនយោបាយសង្គម រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា មានបំណងធានាឱ្យបានថា ក្រុមដែលជួបការរំលោភកម្មសិទ្ធិបានជលប្រយោជន៍នៅក្នុងសង្គម។ ដីធ្លី និងធនធានធម្មជាតិ គឺជាកម្លាំងចម្បង។ ការឆ្លើយតបចំពោះកំណើនប្រជាជនខ្ពស់នៅកម្ពុជា នឹងទាមទារឱ្យមានការប្រែក្លាយតំបន់កសិកម្មយ៉ាងធំ (យ៉ាងជំនាន់) ទៅជាដីប្រជុំជនវិញ និងការវិនិយោគយ៉ាងច្រើនលើសវា និងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ការផ្គត់ផ្គង់ដីធ្លី និងធនធានមានកម្រិត។ ធនធានទាំងនេះ មិនអាចកើតឡើងវិញបាន លើកលែងតែការលើកច្បាប់

ប៉ុណ្ណោះ។ ដូច្នេះ បញ្ហាកាន់កាប់ដីធ្លី និងការប្រើប្រាស់ដីធ្លី មានការពឹងផ្អែកគ្នាទៅវិញទៅមកយ៉ាងខ្លាំង។ សកម្មភាព និងកម្មសិទ្ធិដីធ្លី មានផលប៉ះពាល់គ្នាទៅវិញទៅមក។ ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងដីធ្លីនៅពេលសព្វថ្ងៃ បង្កឱ្យមានបញ្ហាប្រឈមមួយចំនួនដែលត្រូវបានគ្រប់គ្រងជាឯកសារយ៉ាងល្អ។ មានវិសមស្របសម្រាប់បែបនេះ និង/ឬកសិកម្ម ប៉ុន្តែវាមិនគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់កំណើនរបស់សង្គមឡើយ។ ប្រការនេះក៏ជាការពិបាកសម្រាប់តំបន់ប្រជុំជនផងដែរ។ តម្រូវការចំពោះទីជម្រកគ្រប់ប្រភេទ មានការកើនឡើង ប្រសិនបើបញ្ហានៃសំណង់អនាធិបតេយ្យ និងការបណ្តេញចេញ ត្រូវបានធាតុចូលជាស្ថានភាព។ ការអភិវឌ្ឍតំបន់ប្រជុំជនថ្មីជាច្រើន មិនត្រូវបានផ្តល់សេវាគ្រប់គ្រាន់ឡើយ។ អ្វីដែលសំខាន់ ដើម្បីឱ្យទីផ្សារដីធ្លី ផ្តល់ទិន្នផលកាន់តែមានសមធម៌នោះ ការចំណាយ និងជលប្រយោជន៍របស់បុគ្គល និងសង្គម ត្រូវបានបង្កើតឱ្យកាន់តែប្រសើរ។ បញ្ហានេះ ក៏ជាឆ្លុះចំពោះការអភិវឌ្ឍព្រៃឈើ និងផលបូជន៍កាន់តែប្រសើរផងដែរ។

សព្វថ្ងៃនេះ នៅថ្នាក់មូលដ្ឋាន ការកសាងផែនការ គឺជាការឆ្លើយតបតាមផ្លូវច្បាប់ចំពោះស្ថានភាពជាច្រើននៅកម្ពុជា។ នៅពេលនេះ មានការទទួលស្គាល់ជាទូទៅថា យ៉ាងហោចណាស់ ការកសាងផែនការជាក់ស្តែង និងការពិនិត្យតាមដាន ត្រូវធ្វើឡើងនៅថ្នាក់មូលដ្ឋានដែលដឹងច្រើនអំពីតម្រូវការនៅមូលដ្ឋាន^១។ ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់មានអាល្លឺជាទូទៅក្នុងការលើកកម្ពស់ការអភិវឌ្ឍនៅមូលដ្ឋាន ហើយមានធានាសហគមន៍យុទ្ធភាពដោយផ្ទាល់ចំពោះប្រជាពលរដ្ឋរបស់ខ្លួនលើការអភិវឌ្ឍន៍។ គេអាចអះអាងថា មុខងារជាចម្បងមួយរបស់អាជ្ញាធរមូលដ្ឋាន គឺការគ្រប់គ្រងដីធ្លី។ ដោយគ្មានការសម្រុះសម្រួល ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ មានតួនាទីយ៉ាងសំខាន់ដែលត្រូវប្រកាន់យកនៅក្នុងការការពារតំបន់ធម្មជាតិ តំបន់កសិកម្ម និងតំបន់ទេសភាពសំខាន់ៗ ហើយលើកទឹកចិត្តការកាន់កាប់ដីធ្លីជាទូទៅ។ ការអភិវឌ្ឍប្រកបដោយសមធម៌នៅថ្នាក់មូលដ្ឋាន ទាមទារឱ្យមានមធ្យោបាយកាន់តែមានប្រសិទ្ធភាព ដើម្បីប្រៀបធៀបធនធានឯកជន និងធនធានសាធារណៈ ដែលបំពេញបន្ថែមដោយយន្តការរដ្ឋបាលនៅសហគមន៍។ ប្រការនេះ

^១ គណៈកម្មការសេដ្ឋកិច្ច និងសង្គមរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិសម្រាប់អាស៊ី និងប៉ាស៊ីហ្វិក (UN/ESCAP) បានផ្តល់អនុសាសន៍នៅឯសន្និសីទស្តីពី “សភាពវិនិច្ឆ័យនៃកម្មនៅអាស៊ី និងប៉ាស៊ីហ្វិក ឆ្នាំ ១៩៩៣” ថាការផ្តល់បញ្ហាធនធានដីធ្លី និងសេវានៅទីប្រជុំជន ត្រូវតែជាការទទួលខុសត្រូវរបស់អាជ្ញាធរមូលដ្ឋាន និងថា ធនធានហិរញ្ញវត្ថុ បច្ចេកទេស និងមនុស្សរបស់អាជ្ញាធរមូលដ្ឋាន ត្រូវតែបានប្រើប្រាស់។

ថ្ងៃឱ្យមានការចាំបាច់ថា ក្រុមប្រឹក្សាមូលដ្ឋាន ប្រកាន់យកការចូលរួមគ្នា ដើម្បីគ្រប់គ្រងដីធ្លី និងធនធានដីមាន កិត្តិយសខ្ពស់ទៅតាមរបៀបប្រកបដោយវិជ្ជាជីវៈ។ តួនាទីជាទូទៅរបស់រដ្ឋាភិបាលកណ្តាលនៅក្នុងការគ្រប់គ្រង ដីធ្លី និងធនធាន ត្រូវបានកំណត់ប្រកបដោយសុពលភាព និងប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពដោយយល់ ដឹងថា រដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋាន និងទីផ្សារដីធ្លីនៅមូលដ្ឋាន។ ដូច្នេះ ការគ្រប់គ្រងដីធ្លី និងធនធាន គឺជាវិស័យត្រូវការឱ្យមាន ការធ្វើមធ្យមការយ៉ាងខ្លាំងក្លា។ បច្ចុប្បន្ននេះ មានការរីកចម្រើនស្ថាប័នក្នុងការផ្តល់សេវាដល់អ្នកកសិករ អំពីអាទិភាពបែបបែបដីធ្លីជាក់លាក់។ ឧទាហរណ៍ ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ ត្រូវបានរំពឹងថា ត្រូវការការពិសោធន៍ ប៉ុន្តែមិន មានអំណាចឱ្យលើកលែងឡើយ។ ប្រការនេះ បង្កឱ្យមានភាពច្របូកច្របល់ ហើយបង្កជាអំពើអសកម្ម និងការ រំលោភចំពោះក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ក្នុងការអនុវត្តអាណត្តិរបស់ខ្លួនឱ្យបានពេញលេញ។ អំពើអសកម្មនេះ មាន ទំនាក់ទំនងយ៉ាងខ្លាំងក្លាជាមួយនឹងការបែងចែកឱ្យអិចឱ្យបានចាស់ហើយ និងជាដុំកំប៉ុស្តរុករានចូលបានធនធាន និងដីធ្លីដែលត្រូវកើតឡើងនៅពេលវេលាណាមួយ។

បញ្ហាស្ថិតនៅគ្រប់ដង្កោត្រូវធ្វើបែបណា ដើម្បីឱ្យក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ មានលក្ខណៈកាន់កាប់ការ ប្រើប្រាស់យ៉ាងសមស្របបំផុតលើធនធានដីធ្លីដីមានកិត្តិយស ក្របខ័ណ្ឌរដ្ឋបាលគ្រប់គ្រាន់ ក៏ដូចជាការប្រមូលផ្តុំម្នាក់ រដ្ឋបាលនៅមូលដ្ឋានប្រកបដោយសមត្ថភាព ពិតជាមានសារៈសំខាន់ណាស់។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ វាវិវត្ត ទៅទៀតទៀតដែលត្រូវចេញដំណើរពិនិត្យយល់ពេញលេញច្បាស់លាស់ ដើម្បីដឹកនាំការប្រើប្រាស់ដីធ្លី និងធន ធាន។ ការកសាងផែនការភាគច្រើន ដោះស្រាយបញ្ហា បន្ទាប់ពីបញ្ហាទាំងនោះបានកើតឡើង។ ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ ត្រូវបានជម្រើស ដើម្បីឱ្យមានឥទ្ធិពលទៅលើការអភិវឌ្ឍឃុំឃាំងនៅដំណាក់កាលដំបូង ដោយកំណត់សំណើ និងអនុម័តគោលនយោបាយប្រើប្រាស់ដីធ្លី និងធនធានច្បាស់លាស់។ នៅក្នុងការអនុវត្តជាក់ស្តែង ប្រការនេះ មាន ន័យថាជាការផ្លាស់ប្តូរពីស្ថានភាពនៅក្នុងការគ្រប់គ្រងដីធ្លីថាជារដ្ឋបាលដីធ្លី ដោយមានការកាត់ត្រាលើសកម្មភាពក្នុង មកទៅជាការគ្រប់គ្រងដីធ្លីថាជាដំណើរការប្រកបដោយជាមពល និងសកម្ម។ វាមានលក្ខណៈជាជាមពល ពីព្រោះ ការប្រើប្រាស់ដីធ្លីសមស្របបំផុត មានការផ្លាស់ប្តូរជាប្រចាំ។ នៅពេលនោះ តើអ្វីជាជម្រើសសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងដី ទៅមូលដ្ឋានដែលមានលក្ខណៈជាមពលកាន់តែខ្លាំង? វិស័យដែលអាចមាន គឺជាការកំណត់តំបន់ ការផ្តល់ការអភិវឌ្ឍ

និងបញ្ហាធនធានមន្ត្រី និងការយកចិត្តទុកដាក់ពីអ្នកប្រឹក្សា ។ យន្តការ រួមមានការប្រើប្រាស់ឧបករណ៍ថ្មីជំនួសការប្រើប្រាស់វិធីប្រកបដោយថាមភាព ភាពជាដៃគូរវាងរដ្ឋជាមួយឯកជន បច្ចេកវិទ្យាដែលមានតំលៃទាប បច្ចេកវិទ្យាប្រើប្រាស់ ឬបច្ចេកវិទ្យាសមស្រប។ ដើម្បីឈានចេញពីរបៀបច្បាប់ទៅជាការគ្រប់គ្រងយ៉ាងសកម្ម ជាការសំខាន់ដែលត្រូវផ្សារភ្ជាប់ការកសាងផែនការជាមួយយន្តការដែលអាចអនុវត្តបាន ដើម្បីត្រួតពិនិត្យការប្រើប្រាស់ដី និងដីកន្លែង និងកំណត់អាទិភាពវិនិយោគ។

ការកែលម្អជាចម្បងនៃគោលនយោបាយ និងការអនុវត្តតាមបែបវិទ្យាសាស្ត្រទាក់ទងនឹងការប្រើប្រាស់ដី និងធនធាន កំពុងដំណើរការ ឬត្រូវបានគ្រោងទុក។ ដូច្នេះ វាជាឱកាសយ៉ាងប្រសើរបំផុតដែលត្រូវពិភាក្សាជម្រើសសម្រាប់គ្រប់គ្រងដី និងធនធានតាមបែបវិទ្យាសាស្ត្រ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ នៅដំណាក់កាលនេះ វាមិនទាន់ដល់ពេលដែលត្រូវផ្តល់អនុសាសន៍ជាក់លាក់យូរពេលវែងដល់មុខងាររបស់ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ដែលអាចត្រូវបានឡើយ។ អនុសាសន៍ ត្រូវភ្ជាប់ដោយប្រុងប្រយ័ត្នជាមួយនឹងន័យ ដែលនៅពេលនេះមិនទាន់មានគ្រប់គ្រាន់នៅឡើយ។ ដូច្នេះ ទាមទារឱ្យមានការសិក្សាច្រើនទៀត ដើម្បីស្វែងយល់ពីប្រសិទ្ធភាពនៃឧបករណ៍ដែលអាចមានសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងដី និង ធនធានតាមបែបវិទ្យាសាស្ត្រ។ ប្រការនេះ មានន័យថា ត្រូវពិនិត្យមើលឡើងវិញយ៉ាងហ្មត់ចត់នូវចម្លើយតាម ភស្តុតាងអំពីការអនុវត្តដែលពាក់ព័ន្ធទាំងនៅកម្ពុជា និងជាអន្តរជាតិ។ បន្ទាប់មក ត្រូវមានការធ្វើប្រែប្រួលភស្តុតាងនេះដោយប្រើប្រាស់លក្ខណវិនិច្ឆ័យពី សក្តានុពលក្នុងការឈានទៅរកការមូលដ្ឋាន និងសក្តានុពលក្នុងការអនុវត្ត និងការវាយតម្លៃប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព។ លក្ខណវិនិច្ឆ័យនីមួយៗអាចស្របទៅនឹងលក្ខណភាពនៃការផ្តល់អនុសាសន៍ច្បាស់លាស់។ លក្ខណវិនិច្ឆ័យទីពីរ ពាក់ព័ន្ធនឹងសមត្ថភាព ដែលស្របទៅនឹងនិយោជករបស់ជាតិ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ នៅដំណាក់កាលនេះ គេអាចផ្តល់បង្ហាញច្បាស់លាស់ពីស្វ័យភាពសក្តានុពលដែលក្រុមប្រឹក្សានៅមូលដ្ឋាន អាចអនុវត្តបានយ៉ាងសកម្ម និងចិត្តសក្តានុពលនៃមុខងារដែលក្រុមប្រឹក្សា អាចប្រកាន់យក។ បន្ទាប់មក ចំណុចទាំងនេះ ត្រូវសិក្សាបន្ថែមទៀត។

វិស័យសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងដីធ្លី និងធនធាននៅមូលដ្ឋាន

ការចុះបញ្ជី និងប្រព័ន្ធព័ត៌មានដីធ្លី

ការចុះបញ្ជី និងប្រព័ន្ធព័ត៌មានដីធ្លីនៅកម្ពុជា ជាឧបសគ្គចំណុចចំពោះការកែលម្អការគ្រប់គ្រងដី។ ប្រព័ន្ធចុះបញ្ជីដីធ្លីដែលដំណើរការ ផ្តល់សន្តិសុខចំពោះការកាន់កាប់ និងគាំទ្រការយោធានីយ័ត្ន។ ប្រព័ន្ធនេះ ក៏ជួយសម្រួលផងដែរដល់ការកសាងផែនការជាក់ស្តែង និងការបង្កើតប្រព័ន្ធព័ត៌មានដីធ្លី។ ប្រព័ន្ធនេះ គឺជាមធ្យោបាយយក្សាទុកដកស្រង់ និងចែករំលែកព័ត៌មានអំពីដីធ្លី ដូចជាការលក់ដី ការប្រើប្រាស់ដី កម្មសិទ្ធិដី និងកំណើត។

បច្ចុប្បន្ននេះ ប្រព័ន្ធចុះបញ្ជីដីធ្លីនៅកម្ពុជា ជួបការបំបែក និងមានការយឺតយ៉ាវជាច្រើន។ ការបំបែកនេះ នាំឱ្យមានការយឺតយ៉ាវនៅក្នុងការធ្វើយល់ចំពោះតម្រូវការដែលមានការប្រែប្រួលរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ និងធ្វើឱ្យការចាញ់យកដល់ចំណុចព័ត៌មានការរីករាលដាល។ តួនាទីជាសក្តានុពលរបស់ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ គួរតែជាចំណុចចាប់ផ្តើមសម្រាប់ការចុះបញ្ជីដី (ជាសាធារណៈ និងឯកជន) ក៏ដូចជាដីឯកជន។ តួនាទីនេះ មានបញ្ចូលទាំងការផ្តល់អាជ្ញាប័ណ្ណ និងលិខិតអនុញ្ញាតដល់កំណត់ត្រាដីអំពីរបៀបប្រើប្រាស់ដីឯកជន និងការទទួលបានដីរដ្ឋ។ បច្ចុប្បន្ននេះ តួនាទីនេះនៅមានកម្រិត។ វិសាលភាពរបស់វាមិនហួសពីការកិច្ចមួយចំនួនទាក់ទងនឹងការចុះបញ្ជីកាន់កាប់ដីឯកជន។ និយាយកាន់តែជាក់លាក់ ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ បញ្ជាក់ពីភាពពិតប្រាកដលើដីឡូត៍ និង/ ឬម្ចាស់ដីដោយមានកំណត់ព្រំប្រទល់។ បន្ទាប់ពីការយល់ព្រម ឃុំចុះបញ្ជីដីនៅក្នុង“*សៀវភៅបញ្ជាក់ការចុះបញ្ជី*” ដែលមានលក្ខណៈជាប្រព័ន្ធព័ត៌មានដីធ្លីដែលសាធារណជននៅមូលដ្ឋាន អាចវិនិច្ឆ័យមើលបាន។ គោលបំណងនៃរដ្ឋបាលដីតាមបែបវិជ្ជាជីវៈ គួរឱ្យឃុំធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពបញ្ជីដី នៅពេលការចុះបញ្ជីជាប្រព័ន្ធ ត្រូវបានធ្វើឡើង។ បច្ចុប្បន្ននេះ ការចុះបញ្ជីជាបន្តទៀត ត្រូវធ្វើឡើងនៅការិយាល័យស្រុក ដែលបន្ទាប់មក ធ្វើច្បាប់ចំណុះនៃការសុំរិយោធិទៅឃុំ។ អ្វីដែលសំខាន់នោះ ការធ្វើបែបនេះ គួរតែមានលក្ខណៈបញ្ច្រាស់ទៅវិញ។ ចំពោះការចុះបញ្ជី និងព័ត៌មានទាក់ទងនឹងដីសាធារណៈរបស់រដ្ឋ និងដីឯកជនរបស់រដ្ឋ (សម្បទានដីស្បៀងកិច្ច ព្រៃបម្រុងអចិន្ត្រៃយ៍ ។ល។) ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ មិនមានតួនាទីអ្វីសំខាន់ឡើយ។ មុខងាររបស់ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ នៅក្នុង

វិស័យនេះ អាចត្រូវបានប្រើប្រាស់បន្តទៀត ដើម្បីធ្វើឱ្យប្រព័ន្ធកាន់តែមានកម្មភាព មានប្រសិទ្ធភាព និងការចំណាយមានប្រសិទ្ធផល។

បទបញ្ញត្តិប្រើប្រាស់ដីធ្លី

បញ្ហាអំពីការថយចុះគុណភាពដី មានការកើនឡើងនៅតំបន់ជនបទនៅកម្ពុជាដែលនាំឱ្យចាត់បំប៉នដីចុះ។ ក្នុងកិច្ចខ្លះ បញ្ហានេះ គឺជាផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមានដែលបង្កើតដោយសេចក្តីសំរេចសម្រេចស្តីពីការកាន់កាប់ដីក្នុងប្រទេស។ បទបញ្ញត្តិប្រើប្រាស់ដីធ្លី គឺជាឧបករណ៍ដែលធ្វើឱ្យមានកម្លាំងទៅលើសេចក្តីសំរេចសម្រេចឯកជន វាកំណត់ប្រកួតប្រជែងអំពីរបៀបប្រើប្រាស់ដីឯកជន។ បទបញ្ញត្តិនេះ មានបញ្ចូលឧបករណ៍កសាងផែនការ ការកំណត់តំបន់ ការសាងសង់ ការត្រួតពិនិត្យ និងការដាក់ពិន័យ។

ទិសដៅយ៉ាងទូលំទូលាយនៃការកសាងផែនការប្រើប្រាស់ដី គឺដើម្បីជំរុញការអភិវឌ្ឍសម្រាប់យុទ្ធសាស្ត្រជាតិ និងលើកកម្ពស់និរន្តរភាពនៃការប្រើប្រាស់ដីដែលត្រូវទៅតាមទិសដៅរបស់អាជ្ញាធរ(មូលដ្ឋាន)។ រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា បានរៀបចំវិធានស្តីពីការកសាងផែនការប្រើប្រាស់ដីនៅមូលដ្ឋាន “ការកសាងផែនការប្រើប្រាស់ដីរបស់ប្រជាជន (CLUP)” CLUP គឺជាឧបករណ៍ដែលមានអំណាចដែលបានចេញពីការវាយតម្លៃលើស្ថានភាពមានស្រាប់ ឆ្ពោះទៅរកការគូសបញ្ជាក់ពីស្ថានភាពដែលបាននៅពេលអនាគត។ គេមិនទាន់ដឹងនៅឡើយថាតើឧបករណ៍កសាងផែនការនេះ មានជាមភាព និងប្រសិទ្ធភាពកិត្យានុភាព និងយោធផលកាន់តែជាក់លាក់នោះ គឺជាតើឧបករណ៍នេះ អាចឆ្លើយតបទៅនឹងតម្រូវការផ្នែកសេដ្ឋកិច្ចចំពោះដីធ្លី ជាពិសេសនៅក្នុងបរិបទនៃកំណើនតំបន់វេជ្ជប្រទេស។ ដើម្បីឱ្យឧបករណ៍កសាងផែនការប្រើប្រាស់ដី មានប្រសិទ្ធភាពពេញលេញ ចំនាក់ចំនងរវាងថ្នាក់នានានៅក្នុងការកសាងផែនការទៅតាមតំបន់ភូមិសាស្ត្រ ត្រូវតែមានភាពច្បាស់លាស់អំពី តើការកសាងផែនការប្រើប្រាស់ដី ត្រូវមានលក្ខណៈពិសេសឡើងលើ ពិសេសក្រោម ឬជាការដាក់បញ្ចូលគ្នារវាងទិសដៅថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ? នៅក្នុងករណីចុងក្រោយ ត្រូវមានការបញ្ជាក់ច្បាស់លាស់អំពីរបៀបដែល CLUP មានចំនាក់ចំនងជាមួយទិសដៅ និងវិធានការកសាងផែនការប្រើប្រាស់ដីដែលកំណត់ដោយរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ឧទាហរណ៍ ទិសដៅដែលបានបញ្ជាក់ គឺត្រូវពង្រីកឱ្យបានខ្លាំងក្លានូវសហគមន៍ជនបទ និងសហគមន៍និរ្រាល ឬការផ្តល់សម្បទាន

ដើម្បីឱ្យកិច្ចសហប្រតិបត្តិការ ការកសាងផែនការ អាចមានប្រសិទ្ធភាព ជាមួយ វិធីសាស្ត្រ មានគុណភាព ហើយ ឈ្លាញមានភាពច្បាស់លាស់។

ការកំណត់តំបន់ ពាក់ព័ន្ធនឹងការប្រើប្រាស់បទបញ្ញត្តិ ដើម្បីកំណត់នៅក្នុងតំបន់សម្រាប់បែងចែកធនធាន ពាណិជ្ជកម្ម ឧស្សាហកម្ម កសិកម្ម ការការពារ ឬការប្រើប្រាស់ផ្សេងទៀត។ វាក៏មានការពាក់ព័ន្ធដងជ័រជាមួយ នឹងបទបញ្ញត្តិដែលកំណត់ការប្រើប្រាស់ដីដែលបានបែងចែកជាតំបន់ (ឯកជន)។ នៅតំបន់ប្រជុំជន បទបញ្ញត្តិ អាច ពាក់ព័ន្ធនឹងទីតាំង កំរាល់ ទំហំឡូត៍ ទំរង់ និងការប្រើប្រាស់ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធនៅក្នុងតំបន់នីមួយៗ។ នៅតំបន់ ជនបទ បទបញ្ញត្តិ អាចពាក់ព័ន្ធនឹងការសិក្សាស្រាវជ្រាវ និងការត្រួតពិនិត្យនៃដីស្រែចាប់ពី (ឧទាហរណ៍ ក្រដាសចែកចំ ឱ្យល្អ ឬក្រដាសប្រភេទខ្លះ) ការសាងសង់ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធដែលប៉ះពាល់ដីទឹក និងធារាសាស្ត្រ វិធានការការពារ តំបន់ជីវាធរណីមូល។ ឧទាហរណ៍ គេអាចរកឃើញការដាក់កំហិតលើការប្រើប្រាស់ដី។ អាជ្ញាធរមូលដ្ឋាន អាចប្រើ ប្រាស់ការដាក់កំហិត ដើម្បីផ្សារភ្ជាប់ជាមួយនឹងការកាន់កាប់ដីដោយឡែក^២ ធានាការប្រើប្រាស់ដីត្រូវបានដាក់ កំហិតសម្រាប់តែគោលបំណងដែលបានបញ្ជាក់ រក្សាទុកតំបន់ទ្រទ្រង់នៅលើព្រំតំបន់ឧស្សាហកម្ម រក្សាទុកសត្វ ឬ ក្រដាសកំរិតដំបូង ឬទិដ្ឋភាពធម្មជាតិ ឬសេវាពាណិជ្ជកម្ម។ ការងារនេះ ធ្វើឱ្យក្រុមប្រឹក្សា មានសិទ្ធិដាក់កំហិតយកក្នុងករណីដែល មិនអនុវត្តតាមបទបញ្ញត្តិកំណត់តំបន់។ ការកំណត់តំបន់ ក៏អាចមានការពាក់ព័ន្ធដងជ័រជាមួយនឹងការធ្វើចំណាត់ ប្រភេទឡើងវិញលើដីសាធារណៈរបស់រដ្ឋទៅជាដីឯកជនរបស់រដ្ឋ និងដីឯកជនរបស់រដ្ឋទៅជាដីឯកជន។ អ្វីដែល

^២ ការដាក់កំហិតលើការប្រើប្រាស់ដី គឺជាកិច្ចព្រមព្រៀងជាលាយលក្ខណ៍អក្សរទៅតាមទំរង់ដែលបានកំណត់ ដែលអាចមាន បញ្ជាក់នៅលើកសារកាន់កាប់ដី។ ម្ចាស់កម្មសិទ្ធិ ចោះបង់សិទ្ធិមួយចំនួនទាក់ទងនឹងដី។ ការដាក់កំហិតនេះ មានបំណងធានា ឱ្យបានថា កាតព្វកិច្ចអនុវត្តតាមការដាក់កំហិត មានភ្ជាប់ជាមួយការផ្ទេរកម្មសិទ្ធិកាន់កាប់ដី។ ម្ចាស់កម្មសិទ្ធិនៅពេលខាង មុខ ក៏ត្រូវបានភ្ជាប់ទៅតាមកិច្ចខ្ចីល្អផងដែរ។ ការដាក់កំហិត អាចអនុវត្តចំពោះដីទាំងមូល ឬដីមួយចំណែក ហើយមិនគួរឱ្យ មានការប្រើប្រាស់ជាសាធារណៈឡើយ។

^៣ ប្រការនេះ អាចអនុញ្ញាតឱ្យក្រុមម្ចាស់ដីតូចតាច ជាឧទាហរណ៍ មានលក្ខណៈសម្បត្តិទទួលបានសម្បទានអភិរក្សលើដីឯកជន របស់គាត់ (ដែលបានដាក់បញ្ចូលគ្នា) ។ វិធីសាស្ត្របែបនេះ មាននៅប្រទេសកូស្តារីកា។

^៤ ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ អាចផ្ដើមការធ្វើចំណាត់ប្រភេទដីរដ្ឋ ដោយធ្វើបែបលាយលក្ខណ៍អក្សរលើដីជុំវិញការគ្រប់គ្រងដីរដ្ឋជាក់ខ្ពស់ (មាត្រា ១៥ នៃអនុក្រឹត្យស្តីពីការគ្រប់គ្រងដីរដ្ឋ)

ល្អនេះ គឺជាស្រូវការចំពោះការធ្វើចំណាត់ប្រភេទឡើងវិញ គួរឈរឈ្មោះពីដំណើរការ CLUP។ ដូច្នេះ ហាក់ដូចជា មានភាពសមស្របដែលក្រុមប្រឹក្សានៅមូលដ្ឋាន គួរមានសិទ្ធិផ្ដួចផ្ដើមខ្លះនៅក្នុងការងារនេះ។ សិទ្ធិនេះ មានបញ្ជាក់ នៅក្នុងបទបញ្ញត្តិស្តីពីសម្បទានដ៏សង្គមកិច្ចនៅមូលដ្ឋាន។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ក៏ក្នុងក្របខណ្ឌដែលគ្រប់គ្រងសិទ្ធិ ផ្ដួចផ្ដើមបែបនេះ អាច និងគួរតែឱ្យច្បាស់លាស់។

ស្តង់ដារអប្បបរមាដែលគ្រប់គ្រងការប្រើប្រាស់ដីដែលកំណត់ជាតំបន់ គឺជាវិធីផ្សារភ្ជាប់ទំនាក់ទំនងរវាង ផែនការថ្នាក់ក្រោម និងថ្នាក់ក្រោម។ ស្តង់ដារនេះ កំណត់សិទ្ធិអំណាចរបស់ក្រុមប្រឹក្សានៅមូលដ្ឋាន ដោយមិនបាន ប្រាប់ក្រុមប្រឹក្សានេះអំពីអ្វីដែលគួរធ្វើ និងរបៀបធ្វើឱ្យបានពិតប្រាកដ។ នៅក្នុងករណីនៃប្រទេសកម្ពុជា ក្រសួង តាមរយៈយ និង/ឬក្រុមប្រឹក្សាថ្នាក់ក្រោម (ស្រុក ខេត្ត) អាចវិនិច្ឆ័យតាមដានការសម្រេចស្តង់ដារអប្បបរមាដោយ ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ ។ ជាការច្បាស់លាស់ថា ស្តង់ដារអប្បបរមា មិនគ្រាន់តែមធ្យោបាយសម្រាប់ត្រួតពិនិត្យ ប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែថែមទាំងជាមធ្យោបាយសម្រាប់ជំរុញឱ្យក្រុមប្រឹក្សានៅមូលដ្ឋានប្រកាន់យកការទទួលខុសត្រូវ និងសម្រេចបានលទ្ធផលការងារតាមការរំពឹងទុក។ ស្តង់ដារអប្បបរមា ដែលវិធានការជាប់ជាបញ្ចប់ ឬក៏កំណត់ ចំណាយ។ ឧទាហរណ៍ សមាមាត្រអប្បបរមានៃផ្ទៃដីដែលមានព្រៃឈើត្រូវបន្តផ្ទៃដីសរុបរបស់ឃុំនៅជនបទនៅ ក្នុងតំបន់ជាកំណត់មួយ ឬ ផលចេញជាអប្បបរមានៃឧទ្យាន ឬតំបន់បែងចែកឱ្យជាមួយនឹងផ្ទៃដីសរុបរបស់ សង្កាត់។ ការប្រៀបធៀបតំបន់ស្តង់ដារអប្បបរមា និងបង្កើតឱ្យមានទំនាក់ទំនងរវាងទំហំនៃទឹកដែលផ្តល់ឱ្យជា ទូទៅ (មូលនិធិឃុំ សង្កាត់) និងការចំណាយពិតប្រាកដរបស់អាជ្ញាធរមូលដ្ឋាន (សេវា) ទៅតាមកិច្ចការងារដែល បានរំពឹងទុក។ ប្រការនេះ ក៏មានន័យដូចជា ការកំណត់មុខងារ និងស្តង់ដារអប្បបរមា (សេវា) ដែលមាន អមជាមួយ ត្រូវធ្វើការប៉ាន់ប្រមាណតម្លៃឱ្យបានពេញលេញ។ បន្ទាប់មកនឹង អាចត្រូវប្រែក្លាយទៅជាបង្កាន់ ចំណាយ ហើយដាក់បញ្ចូលទៅក្នុងយន្តការផ្ទេរ។

ការអភិវឌ្ឍផ្ទៃដី និងការផ្តល់ដីជម្រក

ការចុះបញ្ជីដីធ្លី ការកំណត់ក្នុងខណ្ឌសម្រាប់ការទទួលបាន និងការប្រើប្រាស់ និងការផ្តល់ដីគឺមានអំពី សកម្មភាពទាំងនេះ និងជម្រើសរបស់សកម្មភាព គឺជាវិធីធ្វើឱ្យមានការចូលរួមចំណែកផ្នែកនយោបាយនៅ

មូលដ្ឋាន។ អាជ្ញាធរក៏អាចទទួលបានការស្នើសុំផងដែរឱ្យផ្តល់ដី ដើម្បីអនុវត្តការកិច្ចផ្សព្វផ្សាយតម្រូវឱ្យយុទ្ធសាស្ត្រចងក្រង ធនធានមនុស្ស។ ភារកិច្ចទាំងនេះ រួមមាន ការផ្តល់បណ្តាញបេក្ខជនសម្ព័ន្ធ សេវាសាធារណ (សាលារៀន មន្ទីរពេទ្យ សួនច្បារ ។ល។) ការជំរុញផែនការស្រាវជ្រាវមានចំណុចចាប់ ការបង្កើតតំបន់បែកបាក់។ល។ កំណើនប្រជាជន ផលប៉ះពាល់នៃការថយចុះបរិស្ថាន ក៏ដូចជាកំណើនចំណាកស្រុក និងការគាំទ្រនៃផែនការថ្មី ក៏ធ្វើឱ្យបញ្ហានេះមាន លក្ខណសមស្របសម្រាប់ក្រុមប្រឹក្សានៅមូលដ្ឋានផងដែរ។ តើគួរបង្កើនក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ មានលក្ខណភាពផ្តល់ ជំនួយត្រឹមត្រូវទៅតាមពេលវេលានៅក្នុងទីកន្លែងដែលចង់បានដែរឬទេ? ប្រការនេះ អាស្រ័យលើការមានដី សាធារណ អំណាចរបស់ក្រុមប្រឹក្សាលើដី និងសមត្ថភាពរបស់ក្រុមប្រឹក្សាក្នុងការធ្វើឱ្យកម្មវិធីឯកជន។ ជាញឹកញាប់ នៅតំបន់ប្រជុំជន (និងតំបន់ជនបទខ្លះ) មានមធ្យោបាយតម្រូវឱ្យកម្មវិធីឯកជន។ អាជ្ញាធរមូលដ្ឋាន មាន ឬ គ្មានការទទួលខុសត្រូវកាន់តែច្រើនលើការផ្តល់សេវា។ ចេតនានៃឯកជនកម្មវិធីសាធារណ គឺដើម្បីកាត់បន្ថយការ ចំណាយរបស់សាធារណជនលើការផ្តល់សេវាដែលចង់បានរបស់អាជ្ញាធរ។ ដោយសារសំណើអភិវឌ្ឍន៍ តំបន់មាន ការកើនឡើងជាទូទៅ។ អ្វីដែលមិនច្បាស់លាស់នោះ គឺលក្ខណភាពនៅពេលខាងមុខរបស់អាជ្ញាធរក្នុងការផ្តល់សេវា ដោយមិនបង្ខំចិត្តបង់ប្រាក់លើតំបន់ដែលមិនច្រើនលើសលុប។

សំណើមួយចំនួន អាចត្រូវបានកាត់បន្ថយតាមរយៈភាពជាដៃគូរវាងផ្នែករដ្ឋបាលមួយផ្នែកឯកជន ដោយផ្អែក ឯកជនមានទុន ហើយគ្រប់គ្រង (រួមគ្នា) លើការផ្តល់សេវាក្រោមការត្រួតពិនិត្យ។ ជាធម្មតា ឥស្សនៈនេះ គិត អំពីវិធីតាមស្តង់ដារដែលមានភាពយុត្តិធម៌។ ឧទាហរណ៍ ផ្នែករដ្ឋ មានដីសាធារណ និងការត្រួតពិនិត្យ ហើយ ផ្នែកឯកជនមានទុន និងការគ្រប់គ្រង ដើម្បីបង្កើត និងដំណើរការបេក្ខជនសម្ព័ន្ធ ដូចជា ផ្លូវ ស្ពាន ទឹកស្អាត ។ល។ បេក្ខជនសម្ព័ន្ធនេះមានកម្មវិធីសាស្ត្របែបនេះមាននៅកម្ពុជា រួមទាំងនៅថ្នាក់មូលដ្ឋាន ផងដែរ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ គោរម្យលើប្រព័ន្ធប្រកបដោយភាពច្នៃប្រឌិតផងដែរនៅក្នុងករណីដែលផ្នែក ឯកជនមានដី។ ឧទាហរណ៍ ដោយគិតអំពីការផ្គត់ផ្គង់ទឹកនៅមូលដ្ឋាន ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ អាចកិច្ចសន្យាជា មួយម្ចាស់ដី ដើម្បីអភិរក្សតំបន់ប្រព័ន្ធ និងដីស្មៅសំខាន់ៗ និងការការពារទឹកស្អាត។ បេក្ខជនសម្ព័ន្ធបែបនេះ

មាននៅក្នុងប្រទេសមួយចំនួន (ដូចជា កម្ពុជា)។ ត្រូវមានការវិភាគបន្ថែមទៀត ដើម្បីផ្តល់អនុសាសន៍ដល់
មានប្រយោជន៍ចំពោះចំណុចនេះ។

វិធីសាស្ត្រគ្រប់ជ្រុងជ្រោយរយៈពេលវែងមួយទៀត គឺការបង្កើតធនាគារវិស័យមួយដោយមានជំនួញ
សំខាន់ៗ មួយចំនួន។ អ្វីដែលសំខាន់នោះគឺ ធនាគារវិស័យ គឺជាការបង្កើតជំហ្វូង។ ធនាគារវិស័យ អាចបំបែកទៅបានតាម
វិធីជាច្រើន។ នៅតំបន់ជនបទ ធនាគារវិស័យ អាចធ្វើទៅបានតាមរយៈការធ្វើចំណាត់ប្រភេទដីឡើងវិញ ឧទាហរណ៍
ការធ្វើចំណាត់ប្រភេទឡើងវិញសម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ចដែលមានទំហំធំបួស តាមបទបញ្ញត្តិច្បាប់ដែលស្ថិតនៅជា
ធរមាន។ ដោយហេតុថា សម្បទានបែបនេះ ត្រូវបានចាត់តាំងឡើងវិញជាដីកម្មសម្បទាន ជាម្ចាស់សម្បទានអាច
ការពារដីមួយចំណែកដល់ក្រុមប្រឹក្សានៅមូលដ្ឋាន ដោយការបង្កើតសម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ច ឬបំបែកទុក
សម្រាប់ការអភិវឌ្ឍ ឬសម្រាប់បំរើឱ្យគោលបំណងអេកូឡូស៊ី។ រដ្ឋអាចផ្តល់ទំនុកចិត្តដោយប្រគល់ការកិច្ចការ
គ្រប់គ្រង និងរក្សាសុវត្ថិភាពដីសាធារណៈ ឬដីសាធារណៈកម្មសម្បទានប្រកបដោយសុវត្ថិភាព ដែលបន្ទាប់
មកហៅថាអាជ្ញាធរដែលបានទទួលទំនុកចិត្ត (មាត្រា ២ នៃអនុក្រឹត្យស្តីពីការគ្រប់គ្រងដីរដ្ឋ)។ ដីកម្មសម្បទាន ក៏
អាចត្រូវបានបែងចែកសម្រាប់ការប្រើប្រាស់ដោយផ្ទាល់ក៏ឬ សង្កាត់ដីដែរ អនុលោមតាមប្រកាសរួមបញ្ចូល
មហាផ្ទៃ និងក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ (មាត្រា ២ នៃអនុក្រឹត្យស្តីពីការគ្រប់គ្រងដីរដ្ឋ)។ ជាផលវិបាក គឺថា
ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ ត្រូវទទួលបានការអនុញ្ញាតជាបន្តបន្ទាប់ ដើម្បីសំរេចលើការប្រើប្រាស់នៅក្នុងដែនកំណត់។
ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ យន្តការតាមដានច្បាប់ទាំងនេះ មានលក្ខណៈជាចំពោះកិច្ច។ បទបញ្ញត្តិចំពោះភាពជាម្ចាស់
ឬការទទួលបានទំនុកចិត្តលើដីរដ្ឋដោយក្រុមប្រឹក្សាមូលដ្ឋាន មានលក្ខណៈទូលំទូលាយ ហើយត្រូវការឱ្យមានការ
បំភ្លឺ មុនពេលអាចផ្តល់អនុសាសន៍។ ឧទាហរណ៍ តើក្រុមប្រឹក្សាសម្រាប់ការទទួលបានទំនុកចិត្ត អាចមានសុវត្ថិភាព
កិត្តិយស? ប្រសិនបើអាជ្ញាធរផ្ទាល់ អាចប្រើប្រាស់ការទទួលបានទំនុកចិត្ត ដោយសេចក្តីសំរេចផ្ទាល់
យ៉ាងសាមញ្ញ ការទទួលបានទំនុកចិត្តជាឧបករណ៍សម្រាប់ការគ្រប់គ្រងដីនៅមូលដ្ឋានរយៈពេលវែង មានមាន
ប្រយោជន៍ឡើយ។

ជាជម្រើសផ្សេងពីនេះ ប៉ុន្តែអាចទទួលបានលទ្ធផល។ ការពិនិត្យមើលឡើងវិញយ៉ាងហ្មត់ចត់ ក៏គួរនាំឱ្យមានការកាត់បន្ថយលំដាប់ជម្រើសដែលមានចំពោះអាជ្ញាធរមូលដ្ឋានសម្រាប់ការទទួលបានជោគជ័យកិច្ច និងមិនមែនកាតព្វកិច្ចលើលទ្ធផលជីវិតនៃធនាគារវិជ្ជា។ ប្រការនេះ មានភាពសមស្របសម្រាប់តំបន់ជនបទ ប៉ុន្តែក៏ត្រូវមានភាពសមស្របចម្លែកសម្រាប់តំបន់ប្រជុំជន។ មាត្រា ៤៤ នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា អនុញ្ញាតឱ្យមានការដកហូតលិខិតសម្រាប់បំរើឱ្យគោលបំណងសាធារណៈ។ ជម្រើសដែលមិនសូវមានវិសាលភាពសម្រាប់ការពង្រីកជម្រុញ អាចជាការទិញយកដីដែលរងបញ្ហាបង្កប់នូវក្នុងទីផ្សារ។ គេអាចបញ្ជាក់គិតមើលថា អាជ្ញាធរមូលដ្ឋាន មានសិទ្ធិមុនគ្នាក្នុងការទិញដីនៅតំបន់សំខាន់ៗ។ ជម្រុញ ចលនាអំពីធនាគារដីនៅមូលដ្ឋាននៅកម្ពុជា ត្រូវមានការសិក្សាបន្ថែមទៀត។ ម្ចាស់ដីផ្ទៃក្នុងសាធារណៈ គួរតែជាតួនាទីនៅក្នុងការអនុវត្តសំរេច ប៉ុន្តែករណីបែបនេះមិនកើតមាននៅកម្ពុជាឡើយ។ ការត្រួតត្រាក្នុងកិច្ចសម្របមួយលើវិជ្ជា មិនចាំបាច់មានន័យថាជាម្ចាស់កម្មសិទ្ធិឡើយ។ ភាពជាម្ចាស់ដីវិជ្ជាសំណាក់អាជ្ញាធរមូលដ្ឋានខ្លួនឯងផ្ទាល់ មិននាំទៅដល់ការប្រើប្រាស់ដីកាន់តែមានប្រសិទ្ធភាពដោយច្បាស់លាស់ឡើយ ប្រសិនបើគោលបំណងនៃការប្រើប្រាស់នេះ មិនមានភាពច្បាស់លាស់ ឬប្រសិនបើមិនមានឧកាល័យ ដើម្បីធ្វើជនការ និងត្រួតពិនិត្យការប្រើប្រាស់ដីយ៉ាងមានប្រសិទ្ធភាព។

ការបោះឆ្នោតវិជ្ជា

អាជ្ញាធរមូលដ្ឋាន មានធនធានហិរញ្ញវត្ថុមានកម្រិត។ ដោយសារការទទួលខុសត្រូវរបស់ខ្លួនមានការកើនឡើង ជាការសំខាន់ដែលត្រូវផ្តល់ឱកាសដល់អាជ្ញាធរមូលដ្ឋានឱ្យបង្កើត និងគ្រប់គ្រងមូលនិធិដែលត្រូវការចំពោះកិច្ចជាតិយោបល់របស់រដ្ឋបាលក្រុមប្រឹក្សាភិបាលមូលដ្ឋាន ឬក្រុមប្រឹក្សាភិបាលក្រុមប្រឹក្សាភិបាលស្រុកនៅក្នុងការផ្តល់សេវា។ នៅក្នុងករណីវិជ្ជា និងធនធានធម្មជាតិ មានជម្រើសមួយចំនួន។ នៅក្នុងហិបទនៃការអភិវឌ្ឍន៍វិជ្ជាយ៉ាងឆាប់រហ័ស ករណីយ៉ាងរ៉ាប់រងអាចត្រូវបង្កើតឡើង ដើម្បីស្តារចំណែកនៃកំណើនកំណែប្រែសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍន៍។ ការកំណត់តំបន់វិជ្ជា និងការផ្តល់ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ បង្កើតតំណែង (ការឡើងថ្លៃ) ដែលអាច ឬមិនអាចយកកំណើតម្ចាស់ដី។ ម្ចាស់ដី មិនបានទទួលកំណើនកំណើនឡើយ។ ដូច្នេះ អំណះអំណាងគឺថា តំណែងនេះ គួរតែជាកម្មសិទ្ធិរបស់សហគមន៍ដែលបានចំណាយសម្រាប់ធ្វើឱ្យវិជ្ជាឡើងថ្លៃ។ ឧទាហរណ៍ ការចំណាយលើការផ្តល់ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ អាច

ត្រូវទូទាត់យកមកពិភាក្សាមេរៀន ពន្លឺពីការងារដែលបានធ្វើ និងកំណត់ចំណុចការងារទិន្នន័យកម្រិតការងារដែលបានធ្វើ ដែរ។ វាមានភាពសំខាន់យ៉ាងខ្លាំងថា ការទិន្នន័យកម្រិតការងារ និងមានភាពច្របូកច្របល់ នៅពេលដើរចូល រដ្ឋាភិបាល ត្រូវប្រមូលយកមកពិភាក្សាការងារយោងលើការងារដែលបានធ្វើ និងការផ្តល់ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ។

រូបមន្ត ដើម្បីចែករំលែករវាងអាជ្ញាធរនៅតាមថ្នាក់នានាដែលអាចអនុវត្តចំពោះពន្ធ និងកំណែទម្រង់ (ដូចជាកំណែទម្រង់ស្តីពីការងារ) ត្រូវតែជាធាតុចូលសំខាន់មួយទៀតនៃប្រភពចំណូលថ្នាក់សម្រាប់ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ ។ យោងតាមច្បាប់ស្តីពីការគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាលឃុំ សង្កាត់ ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ ត្រូវទទួលបានអាណត្តិប្រមូលពន្ធលើដី ថ្នាំ។ ក្នុងមក ពន្ធលើដីមិនប្រើប្រាស់ ពន្ធលើការផ្ទេរ និងកំណែទម្រង់ ត្រូវបានដាក់ឱ្យអនុវត្តនៅកម្ពុជា។ ពន្ធនេះ មិនមានការគ្រប់គ្រងនៅមូលដ្ឋានឡើយ។ ក្រៅពីនេះ វាហាក់ដូចជាមានសមស្របក្នុងការគាំទ្រសិទ្ធិរបស់ប្រជាជនដែលត្រូវ ទទួលបានជលប្រយោជន៍ពីកំណែទម្រង់ការផ្តល់ដីនៅក្នុងប្រទេសដែលមានប្រជាជនចំនួន ៩៩ ឆ្នាំ។ ឧទាហរណ៍ ក្រុមប្រឹក្សា អាចទទួលបានជលប្រយោជន៍ពីពន្ធ ឬក៏ដែលកំណត់ទៅលើសម្បទានដីស្បែកកិច្ច និង សម្បទាននេសាទ ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ (អេតូ) ទេសចរណ៍ ។ល។ បច្ចុប្បន្ននេះ ក៏ជាការសំខាន់សម្រាប់ចំណាត់ ប្រភេទថ្មីជាសក្តានុពលផងដែរ។ សេចក្តីព្រាងជំនឿនាំផ្លូវ REDD+ កំណត់ឆ្លើយស្របជាសក្តានុពលមួយចំនួន ដើម្បីអនុវត្តឆ្លើយស្រប REDD+ របស់កម្ពុជា ដូចជាការបង្កើត “កិច្ចសន្យាការពារព្រៃឈើនៅមូលដ្ឋាន” និង “សម្បទានអភិរក្ស” ។ សំណូមពរផ្សេងទៀត ផ្តល់អនុសាសន៍ឱ្យអនុវត្តការទូទាត់ ផ្តល់ច្រកប្រចាំឆ្នាំ (ផ្នែកលើ ការងារ) ពីសម្បទាននេសាទអាជីវកម្មនៅជាប់សហគមន៍សម្រាប់សេវាដែលបានផ្តល់ទាក់ទងនឹងការអភិរក្សត្រី។ អនុសាសន៍មិនមានភាពជាក់លាក់ឡើយទាក់ទងនឹងមុខងាររបស់ឃុំ ប៉ុន្តែអនុសាសន៍ ពិភាក្សាទទួលបានការ ពិចារណាផ្នែកលើស្បែកនេះ។

ដូចមុខងារផ្សេងទៀតដែរ ត្រូវការឱ្យមានការសិក្សាបន្ថែមទៀត។ បញ្ហាដែលត្រូវវិភាគ គឺត្រូវដឹងថា ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ នៅក្នុងការវាយតម្លៃ និងការប្រមូលពន្ធ កំណែ និងពិន័យជាក់ស្តែង រូបមន្ត និងយន្តការ ចែករំលែកចំណូល គោលនយោបាយ និងការផ្តល់ទំនុកចិត្ត។

^៥ ជូនកាល គ្របដណ្តប់លើ ជួរដីដែលមានទីតាំងនៅក្នុងឃុំ។

ការដោះស្រាយ និងការសម្រុះសម្រួល

មានអំណះអំណាងមួយចំនួនថា ការដោះស្រាយ និងការសម្រុះសម្រួលចំណាស់ គួរតែជាជំហានទីបីរវាងគំនាន់ របស់ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់។ ការវិភាគបន្ថែម ត្រូវបង្ហាញថា តើមុខងារបែបនេះ អាចមានលក្ខណៈស្របជាមួយនឹង មុខងារជាអ្នកតាក់តែងបច្ចេកវិទ្យា ។ ជាគោលការណ៍ ដោយកំណត់បច្ចេកវិទ្យា និងអភិវឌ្ឍការប្រើប្រាស់ដីធ្លី និងធនធាន ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ អាចគ្រោយទៅជាភាគីមួយនៅក្នុងដំណើរការដោះស្រាយផ្សេងទៀត (ឧទាហរណ៍ ម្ចាស់ដីជាករណី) អាចប្រឆាំង។ វាអាចបានជាសំណួរថា តើ ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ ជាភាគីនីមួយៗ ត្រូវសម្រុះ សម្រួល ឬដោះស្រាយបញ្ហាទាំងនេះឬទេ។

ការសម្របទៅមុខ

វិស័យសម្រាប់កែប្រែ ត្រូវបានគូសបញ្ជាក់នៅក្នុងកំណត់ត្រាសង្ខេបនេះ។ វាពាក់ព័ន្ធនឹងអំណាច និង មុខងារបន្ថែមសម្រាប់ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់នៅក្នុងវិស័យចុះបញ្ជីដីធ្លី និងប្រព័ន្ធព័ត៌មាន បច្ចេកវិទ្យាប្រើប្រាស់ ដីធ្លី ការអភិវឌ្ឍដីធ្លី ការយកកម្មវិធីដីធ្លី ការដោះស្រាយ និងការសម្រុះសម្រួលចំណាស់ (សូមមើលតារាងនៅក្នុង ឧបសម្ព័ន្ធ)។

ការវាយតម្លៃបន្ថែមទៀតលើវិស័យដែលបានគូសបញ្ជាក់ ត្រូវផ្តល់នូវការពន្យល់លម្អិត ដែលបញ្ជាក់ថា តើការដោះស្រាយបញ្ហា របស់សម្រាប់ការកែប្រែ ប្រការនេះ មានរហូតដល់ “អ្វី” ដែលអាចធ្វើបាន។ ពេលនោះ វាអាចស្របលើការកសាង ការមូលធនកិច្ចការយោធា ដើម្បីប្រក្រាបយោធានោះទៅជាកម្មវិធីសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍគោលនយោបាយ និងកំណត់ប្រព័ន្ធជាថ្មី។ នៅក្នុងរយៈពេលប៉ុន្មានឆ្នាំទៅនេះ តម្រូវការដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហាទាក់ទងនឹងដីធ្លី និង ធនធានធនធានវិស្វកម្មប្រធានបទដែលមានជម្រើសយោធានីតិវិធីសម្រាប់ការមូលធនកិច្ចការទៅឱ្យមានការកែប្រែ ។ អ្វីដែលត្រូវសម្រេចបានទាក់ទងនឹងការកសាងជំហររួមនៅក្នុងវិស័យទាំងអស់ គឺការទទួលស្គាល់ថា (i) ស្ថានភាព បច្ចុប្បន្ន មិនអាចឱ្យបាននៅឡើយទេ និងថា (ii) ដំណោះស្រាយ គឺជាអ្វីមួយដែលមិនមែនជាអាជ្ញាធរ ខាងក្រៅប្រភេទណាមួយដែលជំនុំឱ្យការធ្វើសេចក្តីសម្រេចសម្រេចបាន។ វាក៏ជាការសំខាន់ផងដែរដែលត្រូវចៀស

រាល់ការកំណត់មុខងារ ជាជាតិរាល់ដែលមិនមានមូលដ្ឋាននៅក្នុងគោលនយោបាយ និងច្បាប់ ឧទាហរណ៍ “ភាពជាដៃគូជាមួយព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា” ជាជាងអាណត្តិដែលមានមូលដ្ឋានតាមច្បាប់។

ចំណងជំនាន់នៃដំណើរការកសាងការមូលមតិ គឺការងាររបស់អនុគណៈកម្មការអំណាច និងមុខងាររបស់គណៈកម្មាធិការជាតិសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍតាមបែបប្រជាធិបតេយ្យនៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ។ នៅក្នុងការសំដែងមើលទៅមុខរបស់ខ្លួន ជាការសំខាន់ណាស់ដែលអនុគណៈកម្មាធិការនេះ ប្រកាន់យកវិធីសាស្ត្រមធ្យមព្រះគោលនយោបាយជាគន្លឹះផ្នែកស្នូលកិច្ច សង្គម និងហិរញ្ញវត្ថុ។ ការគ្រប់គ្រងដ៏ថ្មី គឺជាស្នូលនៃគោលនយោបាយជាគន្លឹះទាំងអស់នេះ។

តារាង វិស័យសម្រាប់ការកែប្រែដែលមាន និងប្រភេទមុខងារអម		
វិស័យ	ប្រភេទមុខងារ	លទ្ធផលរំពឹងទុក ក្នុងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការរបស់ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់
ការចុះហត្ថលេខា និង ព័ត៌មាន ផ្សព្វផ្សាយ	- ការត្រួតពិនិត្យ - ការពិនិត្យតាមដាន និងវាយតម្លៃ - ការកសាងផែនការ និងថវិកា - ការចូលរួមប្រតិបត្តិការ - រៀបចំ និងគ្រប់គ្រងការអង្កេត/ស្ថិតិ - ការអនុវត្តសវនាការ - ការសម្របសម្រួល	- ការចុះហត្ថលេខាជូន (សុពលភាព)៖ នៅពេលជំរុញ និងនៅពេលបន្ទាប់ - ការចុះហត្ថលេខាផ្ទេរ៖ នៅពេលជំរុញ និងនៅពេលបន្ទាប់ - ប្រព័ន្ធព័ត៌មានសុពលភាព - ព័ត៌មានដើម្បី សម្រាប់ការស្នើសុំកិច្ច ព្រៃបំប៉នអចិន្ត្រៃយ៍ ដែលនៅសេសសល់ ។ល។
បច្ចេកវិទ្យាប្រើប្រាស់	- គោលនយោបាយ - ការកំណត់និយមន័យ - ការកំណត់បទដ្ឋាន	- ការកសាងផែនការប្រើប្រាស់ - ការកំណត់តំបន់ - លិខិតអនុញ្ញាត លិខិតបញ្ជាក់ កាំរស្មី និង

^៦ គឺជា ដកហូលមិនមានស្វ័យៈ និងក្របខ័ណ្ឌពេលវេលាច្បាស់លាស់លើតំបន់ដែលវិវត្តន៍ជាអាណត្តិ (តាមរយៈ ការសាកល្បង ការវាយតម្លៃ ហើយបន្ទាប់មក បញ្ជាក់ទៅក្នុងគោលនយោបាយ និងច្បាប់)។

តារាង វិធានការសម្រាប់ការកែប្រែយន្តការ និងប្រភេទមុខងារអម		
វិស័យ	ប្រភេទមុខងារ	ធានាបំណងៗ ក្នុងវិស័យសង្គមនិងប្រជាជន
	ការគោរពរដ្ឋបាល និងចីរភាព • ការកំណត់ ការត្រួតពិនិត្យ • ការពិនិត្យតាមដាន និងវាយតម្លៃ • ការអនុវត្ត ប្រតិបត្តិការ • ការផ្តល់ការអនុញ្ញាត • ការប្រព្រឹត្តិការណ៍	ពិន័យ
ការអភិវឌ្ឍន៍	គោលនយោបាយ • ការកំណត់សិល្បៈ ការគោរពរដ្ឋបាល និងចីរភាព • ការកំណត់ យោបល់សម្តែង • ការសាងសង់ • ការថែទាំ ប្រតិបត្តិការ • ការអនុវត្តសាវ័ត • ការចុះកិច្ចសន្យា • ការសម្របសម្រួល • ការប្រព្រឹត្តិការណ៍	• ធនធាន • តាមរយៈការផ្តល់នូវកិច្ច • តាមរយៈលទ្ធកម្ម • ការអភិវឌ្ឍន៍នៅក្នុង (សម្បទានដីកម្ពុជា) • ប្រភេទផ្សេងទៀតសម្បទាន (នៅពេល ខាងមុខ (cf. REDD +)
ក្នុងវិស័យ	• ការផ្តល់ហិរញ្ញប្បទាន • ប្រភេទផ្សេងទៀតសម្បទាន • ការគ្រប់គ្រងទ្រព្យសម្បត្តិ	• ក្នុងវិស័យកសិកម្ម • ក្នុងវិស័យឧស្សាហកម្ម និងកែច្នៃ • ការកែច្នៃវិស័យកសិកម្មឈើ

តារាង វិធីសាស្ត្រប្រាប់ការកែប្រែដែលអាចមាន និងប្រភេទមុខងារអម		
វិធីសាស្ត្រ	ប្រភេទមុខងារ	ធនធានបំប៉នៗ ក្នុងការងារប្រកួតប្រជែងប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព
ការដោះស្រាយ និងការសម្របសម្រួលម៉ឺនុយ	- ការត្រួតពិនិត្យ - ការអនុវត្តប្រតិបត្តិការ - ការអនុវត្តស្តារ	- ទំនាក់ទំនងក្នុងសហគមន៍ - ទំនាក់ទំនងក្នុងសហគមន៍

ឧបសម្ព័ន្ធទី ១

ការប្រគល់មុខងារនៅក្នុងការគ្រប់គ្រងវិស័យ និង ធនធានធម្មជាតិ ជាប្រភេទមុខងារដែលអាចមាន និងប្រភេទមុខងារអម

ដើម្បីរៀបចំធនធានសម្រាប់ការងារប្រកួតប្រជែងប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព ចំណាត់ការប្រភេទមុខងារខាងក្រោម ត្រូវបានប្រើប្រាស់៖

ប្រភេទ	អនុប្រភេទ
គោលនយោបាយ	- ការចូលរួមនៅក្នុងការអភិវឌ្ឍគោលនយោបាយ - ការកំណត់គោលនយោបាយអភិវឌ្ឍន៍ - ការកំណត់បទបញ្ជា និងបទដ្ឋាន
ការត្រួតពិនិត្យ	- ការពិនិត្យតាមដាន និង វាយតម្លៃ - ការពង្រឹងការអនុវត្ត
ការកសាងជំនាញ និង ហិក	- ការចូលរួម - ការសម្រេច
ការផ្តល់ហិរញ្ញប្បទាន	- ប្រភេទផ្តល់ហិរញ្ញប្បទាន - ការអនុវត្តការផ្តល់ហិរញ្ញប្បទាន

	• ការគ្រប់គ្រងទ្រព្យសម្បត្តិ និងបុគ្គលិក
ប្រតិបត្តិការ	• ការអនុវត្តសេវា • ធ្វើការអង្កេត/ គ្រប់គ្រងស្ថិតិ • ការអនុញ្ញាត/ ការចុះកិច្ចសន្យា • ការសម្របសម្រួល • ការត្រួតពិនិត្យ
ចេញវិធានការ	• ការកសាងសេវា/ ឧបករណ៍ • ការថែទាំ/ ជួសជុល

ប្រភេទ មុខងារ	អនុប្រភេទ	មុខងារជាលក្ខណៈទូទៅ
គោលនយោបាយ	ការចូលរួមនៅក្នុងការអភិវឌ្ឍគោលនយោបាយ	
	ការកំណត់គោលនយោបាយអភិវឌ្ឍន៍	
	ការកំណត់បទបញ្ជា/ស្តង់ដារ	• ការដាក់កំណត់បទបញ្ជា “(និយាយម៉្យាងទៀត ដាក់បទបញ្ញត្តិ លើការប្រើប្រាស់ដីឯកជន) (Van Acker 2010) • ដាក់បទបញ្ញត្តិការសាងសង់ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ ដើម្បីទប់ ឬបង្កើន (Van Acker 2010)
ការប្រតិបត្តិ	ការពិនិត្យតាមដាន និងរាយការណ៍	• ពិនិត្យតាមដានការផ្តល់ សម្បទានដីស្បែកក្នុង និងរាយការណ៍ជូនក្រុមការងារដើម្បីជ្រកជ្រក (ប្រការនេះនឹងត្រូវបានរៀបចំឡើងវិញ ដោយស្របតាមការស្នើសុំរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ និងអាចរកបានដោយសេរីនៅសាលាឃុំ) (វេទិកាអង្គការ NGO ឆ្នាំ ២០១០)
	ការប្រើប្រាស់ការអនុវត្ត	
ការកសាង ផែនការ និង ថវិកា	ការចូលរួម	• អនុវត្តការកសាងផែនការដីប្រើប្រាស់របស់អង្គការនៅទូទាំងប្រទេស^៧ ការកសាងផែនការប្រើប្រាស់ដីរបស់អង្គការ ○ ធ្វើជាមូលដ្ឋានសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍន៍ក្នុងការផ្តល់កម្មសិទ្ធិដីជាប្រព័ន្ធនិងដាច់ដោយឡែក ដោយផ្តល់ឱកាសឱ្យក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ប្រមូលពាក្យសុំប្តូរ បញ្ជីដីនៅកន្លែងដាក់កំណត់ ហើយបញ្ជូនពាក្យទាំងនេះ

^៧ នៅក្នុងករណីដែលមានពិនិត្យមើល ការដាក់កំណត់បទបញ្ជា ក៏មានឈ្មោះថា ការដាក់កំណត់អភិរក្ស សហគមន៍អភិរក្ស កតិកាសញ្ញាតាមផ្លូវច្បាប់ ។ល។

^៨ ប្រកាសស្តីពី “នីតិវិធីសម្រាប់ការរៀបចំ និងការអនុវត្តការកសាងផែនការប្រើប្រាស់ដីរបស់អង្គការ” ត្រូវតែប្រើប្រាស់ ហើយប្រកាសស្តីពី “ការផ្ទេរមូលនិធិថវិកាជាតិសម្រាប់កម្មភាពកសាងផែនការប្រើប្រាស់ដីរបស់អង្គការ” ត្រូវតែអនុវត្ត។

ប្រភេទ មុខងារ	អនុប្រភេទ	មុខងារជាលក្ខណៈទូទៅ
		នៅកម្រិតប្រជាជនប្រជាជន - ជួយក្លាយជាមូលនិធិចិញ្ចឹមជីវិតប្រជាជន និងការចុះហត្ថលេខាចែករំលែក និងបង្កើនក្នុងការងារផ្សេងៗ (សូមអាន “វិស័យប្រជាជន” និង “វិស័យសេដ្ឋកិច្ច”) - ធ្វើជាមូលដ្ឋានការងារប្រជាជនប្រជាជន (ឬប្រជាជន) - ផ្តល់ព័ត៌មានដល់អ្នកដាក់កាតព្វកិច្ចសម្បទានសេដ្ឋកិច្ច ក៏ដូចជាសកម្មភាព ដើម្បីប្រកាសសម្បទានសេដ្ឋកិច្ចដល់មិនបានប្រើប្រាស់នៅ ជាដើមកម្រិតប្រជាជន។ សម្បទានថ្មី គួរស្របទៅតាមប្រជាជនប្រើប្រាស់ ដែលមានស្រាប់ និងសិទ្ធិចំពោះទ្រព្យសម្បត្តិដែលបានចុះហត្ថលេខា ។
	ការសម្រេច	
ការផ្តល់ ប្រាក់ប្រគល់	ប្រភេទផ្ទាល់ដៃការផ្ទេរ ប្រាក់ប្រគល់	<u>ការបង្កើតប្រាក់ប្រគល់ចែករំលែកនិងបង្កើន</u> - ប្រមូលធនធាន ឬប្រមូលបង្កើន ក៏ដូចជាពិន័យពីការចុះហត្ថលេខាចែករំលែក ឬ ប្រើប្រាស់ (Wehrmann, 2004) - ផ្តល់ព័ត៌មានដល់អ្នកដាក់កាតព្វកិច្ចសម្បទាន (Thiel 2010) - ចែករំលែកប្រាក់ប្រគល់ដល់អ្នកបង្កើន ឬប្រមូលបង្កើនដល់អ្នកបង្កើន សម្បទាន ដើម្បីសេដ្ឋកិច្ច (Van Acker, 2005)
		<u>ការផ្តល់ប្រាក់ប្រគល់ចែករំលែកនិងបង្កើន</u> - ប្រើប្រាស់មូលនិធិចិញ្ចឹមជីវិតផ្ទាល់ខ្លួន ដើម្បីផ្តល់ប្រាក់ប្រគល់សេវាភាព (Oberndorf, 2004) និង បង្កើន (Van Acker, 2005) - ប្រើប្រាស់សិទ្ធិចិញ្ចឹមជីវិត ដើម្បីចិញ្ចឹមជីវិតប្រជាជនប្រជាជន ដើម្បីធ្វើផែនការ សម្រាប់បំរើប្រជាជនប្រជាជន (Thiel, 2010)
	ការអនុញ្ញាតការផ្តល់មូលនិធិ	អត្ថបទច្បាប់នានា បង្ហាញពីនីតិវិធីសម្រាប់ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ ដោយ

^៩ តើការកសាងផែនការប្រើប្រាស់ដីរបស់អ្នក មានលក្ខណៈជាការសម្រេច ឬជាការចូលរួមចំណែកនឹងការធ្វើផែនការ? លក្ខណៈ សំរេចរបស់វា គឺជាលក្ខណៈ ចូលរួម និងការសហការ បើមិនមានលក្ខណៈនេះទេ វាមិនអាចជាការសម្រេចបានឡើយ។

ប្រភេទ មុខងារ	អនុប្រភេទ	មុខងារជាលក្ខណៈទូទៅ
		មិនមានបញ្ជាក់លក្ខណៈពិសេសនៃការចំណាយ ឬ ប្រភេទនៃការផ្តល់ មូលនិធិ ជាពិសេស ការកសាងផែនការដើម្បីប្រើប្រាស់សេវា និង សម្បទាន ដឹកនាំមកិច្ច។
	ការគ្រប់គ្រងទ្រព្យសម្បត្តិ	• គ្រប់គ្រងដីបម្រុងសេវា (Van Acker 2005)
ប្រតិបត្តិការ	ថ្លៃ និងគ្រប់គ្រងការអង្កេត/ ស្ថិតិ	
	ការអនុវត្តសារ	- ថែទាំ និងរក្សាទុកកសាងបង្កើននៃពេលវេលាបង្កើន បន្ទាប់ពីការចុះ ហ្វឹកជាប្រព័ន្ធដំបូល ត្រូវបញ្ចប់ (Wehrmann, 2004) - ធានាបានការលើកកម្ពស់ការអភិវឌ្ឍន៍ និងការស្នើសុំប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី (គ.ជ.អ.ប 2010, Van Acker 2010) - សំរេចសម្រេចលទ្ធភាពទទួលបានដំណោះស្រាយចំពោះជំនឿជំនឿ (Wehrmann 2004, Van Acker 2005)
	ការអនុញ្ញាត/ ការចុះកិច្ច សន្យា	- ធានាបាននូវការអនុញ្ញាតការងារ (Van Acker, 2010)
	ការសម្របសម្រួល	- ជួយនៅក្នុងការកំណត់ និងការបោះបង្គោលប្រាំប្រគល់សម្បទាន សេដ្ឋកិច្ច និងការផ្សព្វផ្សាយអនុលោមភាព (វេទិកាទូទៅនៃអង្គការ NGO ឆ្នាំ ២០១០ Van Acker 2010)
	ការប្រើប្រាស់ឆោតកំណត់	• ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ ត្រូវផ្តល់សេវាហៅហ្វឹកដើម្បីសម្បទានដឹកនាំមកិច្ច ស្វ័យការណ៍ជនពិការភ័យ (វេទិកាទូទៅនៃអង្គការ NGO ឆ្នាំ ២០១០ Van Acker 2010)
ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ ^{៩០}	ការកសាងសេវា/ ឧបករណ៍	- ការផ្តល់ឧបករណ៍សម្រាប់ការការពារកម្ម និងការគ្រប់គ្រងផ្ទាល់លើ

^{៩០} សម្បទានដឹកនាំមកិច្ចនៃមូលដ្ឋាន សំដៅលើការសាងសង់ និងការថែទាំហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ ដូចជាផ្លូវ សាលារៀន មណ្ឌល សុខភាព ។ល។ ចំណុចនេះ មិនគួរលើកឡើងនៅក្នុងនេះទេ ប៉ុន្តែនៅក្រោមចំណងជើងនានាដែលពាក់ព័ន្ធ។

SPACE

Strengthening Performance, Accountability and Civic Engagement

ប្រភេទ មុខងារ	អនុប្រភេទ	មុខងារជាសក្ខីភាព
		ស្វែងរកហេតុស្តីបណ្តឹង ជំហានទី ១ (កំណត់ ឧបសគ្គ)
	ការថែទាំ/ ការជួសជុល	(មិនមានអនុសាសន៍ជាក់លាក់នៅក្នុងកម្រិតមើល ប៉ុន្តែផ្អែកលើអនុសាសន៍ពីកម្រិតផ្សេង)